

Darbības stratēģija

Publicēts: 09.03.2021.

Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja (TNGIIB) darbības stratēģija 2017.-2019. gadam

Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja (TNGIIB) darbības pilnvarojums

Saskaņā ar Ministru kabineta 2005. gada 20.decembra noteikumiem Nr.973 "Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja nolikums" TNGIIB ir satiksmes ministra pārraudzībā esoša valsts pārvaldes iestāde, kuras darbības mērķis ir valsts pārvaldes funkciju īstenošana civilās aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas jomā, dzelzceļa satiksmes negadījumu izmeklēšanas jomā, kā arī jūras negadījumu un incidentu izmeklēšanas jomā.

TNGIIB stratēģija izstrādāta saskaņā ar Ministru kabineta 2015. gada 28.aprīļa instrukciju Nr.3 "Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju un novērtē tās ieviešanu" un ievērojot Satiksmes ministrijas darbības stratēģijā 2017.-2019.gadam noteikto.

TNGIIB darbības virzieni

- civilās aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšana
- dzelzceļa satiksmes negadījumu izmeklēšana;
- jūras negadījumu un incidentu izmeklēšana.

TNGIIB darbības prioritātes līdz 2019. gadam

Izmeklēt transporta nelaimes gadījumus un incidentus aviācijas, dzelzceļa un jūras transporta jomā.

Izstrādāt drošības rekomendācijas un ieteikumus, lai novērstu līdzīgu negadījumu atkārtosanos nākotnē aviācijas, dzelzceļa un jūras transporta jomā.

Veikt pasākumus nodaļu izmeklēšanas personāla nodrošināšanai ar nepieciešamo individuālās aizsardzības aprīkojumu, bīstamo faktoru kontroles iekārtām un aprīkojumu, kā arī izstrādāt procedūras aizsardzībai pret apdraudējumiem nelaimes gadījumu notikuma vietā.

Sistemātiski paaugstināt izmeklēšanas personāla kvalifikāciju, nodrošinot izmeklētāju piedalīšanos speciālos izmeklētājuursos, darba grupās un semināros, kā arī starptautiskajās konferencēs.

Darbības virzieni

Civilās aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšana

Esošās situācijas apraksts

Aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas nodaļa (turpmāk – Aviācijas nodaļa) īsteno valsts pārvaldes funkciju aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu drošuma izmeklēšanā saskaņā ar Konvencijas par starptautisko civilo aviāciju (turpmāk – Konvencija) 13. pielikuma un 19. pielikuma, Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 20. oktobra Regulas Nr.996/2010 par nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanu civilajā aviācijā un ar ko atceļ Direktīvu 94/56/EK, likuma “Par aviāciju” un Ministru kabineta 2011.gada 31.maija noteikumu Nr.423 “Civilās aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas kārtība” prasībām. Tā veic aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu drošuma izmeklēšanu Latvijas teritorijā neatkarīgi no aviācijas iestādēm, kas atbildīgas par lidojumderīgumu, sertifikāciju, lidojumu nodrošināšanu, gaisa kuģu apkopi, licencēšanu, gaisa satiksmes vadību, lidostu ekspluatāciju un citām struktūrām, kuru intereses vai uzdevumi varētu būt pretrunā ar drošuma izmeklēšanas iestādei uzticēto uzdevumu vai kura ietekmētu iestādes objektivitāti.

Ņemot vērā, ka saskaņā ar starptautiskajiem standartiem ikvienai izmeklēšanai, kas tiek veikta atbilstoši Konvencijas 13.pielikuma noteikumiem, jānotiek neatkarīgi no tiesvedības vai administratīvā procesa, kurā tiek noteikta vainas pakāpe vai atbildība, TNGIIB aktualizē esošās un izstrādā jaunas starpresoru vienošanās ar tiesībsargājošajām iestādēm un citām aviācijas nelaimes gadījuma vietā iesaistītajām pusēm, lai nodrošinātu izmeklēšanas neatkarību un koordinētu sadarbību.

Aviācijas nodaļas uzdevums ir sekmēt visaptverošu sistēmisku pieeju nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas procesa pārvaldībai, fokusējoties uz efektīvu starptautisko standartu un rekomendējamās prakses ieviešanu.

Aviācijas nodaļa pārstāv TNGIIB Eiropas drošuma izmeklēšanas tīklā (ENCASIA), piedalās tīkla darba grupās un sniedz priekšlikumus starptautisko normatīvo dokumentu projektiem, kā arī sadarbojas ar citām Eiropas drošuma izmeklēšanas iestādēm TNGIIB izmeklēšanas kapacitātes paaugstināšanai;

Ņemot vērā to, ka TNGIIB nav laboratorijas ar iekārtām lidojumu parametru un balss ierakstu atšifrēšanai, ir noslēgti savstarpējās palīdzības līgumi ar Francijas, Vācijas un Lielbritānijas drošuma izmeklēšanas iestādēm kā arī ar Nīderlandes Nacionālo laboratoriju, lai nepieciešamības gadījumā veiktu avarējušo gaisa kuģu lidojumu parametru un balss ierakstu atšifrēšanu.

TNGIIB 2012-2013. gadā uzcēla mazās aviācijas angāru avarējušo gaisa kuģu atlūzu drošai uzglabāšanai un izmeklēšanas darbu veikšanai, kā arī turpina nepieciešamā aprīkojuma iegādi darbam angārā, lai uzlabotu izmeklēšanas darba efektivitāti un kvalitāti.

Mērķis

Darbības virziena mērķis ir kvalitatīvi, efektīvi un iespējami ātri izmeklēt aviācijas nelaimes gadījumus (ieskaitot smagus aviācijas nelaimes gadījumus) un nopietnus incidentus, kuros iesaistīti gaisa kuģi, kuri nav minēti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 216/2008 (2008. gada 20. februāris) par kopīgiem noteikumiem civilās aviācijas jomā un par Eiropas Aviācijas drošības aģentūras izveidi un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 91/670/EEK, Regulu (EK) Nr. 1592/2002 un Direktīvu 2004/36/EK (1) II pielikumā, un izstrādāt rekomendācijas aviācijas drošuma uzlabošanai.

Uzdevumi TNGIIB aviācijas nodaļai mērķa sasniegšanai plānošanas periodam:

turpināt nodrošināt angāra aprīkošanu ar nepieciešamajiem instrumentiem, iekārtām, ierīcēm, lai tur varētu novietot gaisa kuģus, to saturu vai atlūzas un veikt to ekspertīzi un citus pasākumus izmeklēšanas darba kapacitātes un efektivitātes paaugstināšanai;

izstrādāt grozījumu projektu nacionālajā likumdošanā, lai nodrošinātu aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas ierakstu aizsardzību saskaņā ar Konvencijas 13. Pielikuma 5.12.standartu un ICAO Dok. Nr. 10053;

izstrādāt grozījumus projektu nacionālajos normatīvajos aktos, lai nodrošinātu aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas ierakstu aizsardzību saskaņā ar Konvencijas 13. Pielikuma 5.12.standartu un ICAO Dok. Nr. 10053, kā arī noteiktu valstī Kompetento iestādi, kā paredzēts Konvencijas 13.Pielikuma 2. papildinājuma 3. punktā saskaņā ar 5.12. standartu un ICAO Dok. Nr. 10053, kas veiks interešu līdzsvorošanas pārbaudes īstenošanu;

izstrādāt grozījumus un papildinājumus biroja politikas un procedūru dokumentos atbilstoši Starptautiskās civilās aviācijas organizācijas standartiem un rekomendējamajai praksei, integrēt tos nacionālajos normatīvajos aktos, sīki norādot savus pienākumus aviācijas nelaimes gadījumu izmeklēšanā ietverot šādas tēmas:

- organizācija un plānošana;
- izmeklēšana;
- ziņošana.

Iesaistītās sadarbības iestādes

Nacionālie bruņotie spēki;

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests;

Valsts policija;

Latvijas Republikas Prokuratūra;

Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centrs;

Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests un ārstniecības iestādes;

gaisa kuģu ekspluatanti;

Latvijas Pašvaldību savienība, attiecīgo pilsētu un novadu pašvaldības un pašvaldības policija;

Valsts robežsardze;

Civilās aviācijas aģentūra;

Valsts lidostas un lidlauki.

Dzelzceļa satiksmes negadījumu izmeklēšana

Esošās situācijas apraksts

Dzelzceļa nodaļa īsteno valsts pārvaldes funkciju dzelzceļa satiksmes negadījumu izmeklēšanas jomā, atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 2004/49/EK (2004. gada 29. aprīlis) par drošību Kopienas dzelzceļos prasībām, kas pārņemtas Ministru kabineta 2010.gada 26.oktobra noteikumos Nr.999 "Dzelzceļa satiksmes negadījumu klasifikācijas, izmeklēšanas un uzskaites kārtība" un Dzelzceļa likumā, veicot un kontrolējot izmeklēšanas darbības.

Informācija par Latvijas teritorijā notikušajiem dzelzceļa satiksmes negadījumiem tiek apkopota un analizēta dzelzceļa avāriju izmeklēšanas nodaļā un, ņemot vērā pastāvošus kritērijus, izmeklētāji pieņem lēmumu par izmeklēšanas uzsākšanu vai neuzsākšanu.

Savu darba funkciju ietvaros dzelzceļa avārijas nodaļas izmeklētāji lieto Eiropas Dzelzceļa Aģentūras uzturēto ERAIL (European Railway Accident Information Link) sistēmu, kas paredzēta datu apmaiņai par negadījumu cēloņiem un izmeklēšanas biroja izstrādātajām drošības rekomendācijām.

Izmeklēšanai nepieciešamās tehniskās ekspertīzes TNGIIB dzelzceļa nodaļa veic, sadarbojoties ar RTU Dzelzceļa Transporta Institūta ekspertiem.

TNGIIB dzelzceļa avāriju izmeklēšanas nodaļa ir Eiropas Dzelzceļa Aģentūras (ERA) izmeklēšanas biroju tīkla pilntiesīgs dalībnieks. Dzelzceļa nodaļas pārstāvji aktīvi piedalās rīkotājās sanāksmēs, kur, balstoties uz pieredzi, paziņo Latvijas valsts pozīciju par jautājumiem, kas saistīti ar dzelzceļa drošību.

Dzelzceļa avāriju izmeklētāji regulāri papildina savas zināšanas, apmeklējot kvalifikācijas celšanas kursus vai daloties ar pieredzi ar citu izmeklēšanas biroju izmeklētājiem.

Dzelzceļa avāriju izmeklēšanas nodaļa piedalās dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja avārijas brigāžu mācībās novērotāja statusā.

Nodaļas darbības virziena ietvaros tiek īstenotas šādas funkcijas:

- Informācijas saņemšana un izbraukšana uz negadījuma vietu;
- Pierādījumu vākšana un liecinieku intervēšana;
- Pārskata un ieteikumu projekta sagatavošana un saskaņošana;
- Pārskata un ieteikumu publicēšana;
- Drošības ieteikumu ieviešanas kontrole.

Mērķis

Darbības virziena mērķis ir kvalitatīvi un iespējami ātri izmeklēt Latvijas Republikā notikušus dzelzceļa satiksmes negadījumus, ieskaitot smagas dzelzceļa avārijas, un nopietnus negadījumus, pēc kura dzelzceļa ritošais sastāvs ir svītrojams no inventāra parka noskaidrot un analizēt to cēloņus, lai uzlabotu dzelzceļa satiksmes drošību.

Uzdevumi Dzelzceļa nodaļas mērķa sasniegšanai plānošanas periodam:

- izstrādāt vienoto rokasgrāmatu dzelzceļa satiksmes negadījumu izmeklētājiem;
- izstrādāt apmācības programmu pieaicināto ekspertu apmācībai un veikt to apmācību, kā arī veikt citus sagatavošanas pasākumus lielās dzelzceļa avārijas (ar lielu bojāgājušo skaitu) pārvaldīšanai;
- piemeklēt un iegādāties nepieciešamo papildaprīkojumu (speciālie šabloni u.c.), kas nepieciešams notikušas avārijas situācijas ātrākai rekonstrukcijai un analīzei;
- piedalīties Eiropas Dzelzceļa Aģentūras rīkotajos izmeklētāju kvalifikācijas celšanasursos un citu Eiropas valstu izmeklēšanas iestāžu tīkla sanāksmēs;
- turpināt izmeklētāju apmācību pēc apstiprinātas nodaļas izmeklētāju apmācības un izmeklēšanas paņēmieni attīstības programmas.

Iesaistītās sadarbības iestādes

- Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija (noslēgta vienošanās par sadarbību)
- Valsts policija (noslēgta vienošanās par sadarbību)
- Dzelzceļa pārvadātāji
- Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāji
- Rīgas Tehniskās universitātes Dzelzceļa Transporta Institūts.

Jūras negadījumu un incidentu izmeklēšana

Esošās situācijas apraksts

Jūras negadījumu un incidentu izmeklēšanas nodaļa veic valsts pārvaldes funkciju īstenošanu jūras negadījumu un incidentu

izmeklēšanas jomā saskaņā ar Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likuma 8¹. pantu, Ministru kabineta 2011.gada 12.jūlija noteikumiem Nr.561 "Jūras negadījumu un jūras incidentu izmeklēšanas kārtība", Eiropas Komisijas regulu (ES) Nr.1286/2011 (2011.gada 9.decembris) ar ko pieņem jūras negadījumu un starpgadījumu izmeklēšanas kopējo metodoloģiju, kas izstrādāta saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/18/EK 5.panta 4.punktu, Jūras negadījumu un incidentu izmeklēšanas kodeksu (Starptautiskās Jūrniecības organizācijas (IMO) Rezolūcija A.849 (20) (1997.gada 27.novembris) un citiem IMO normatīvajiem aktiem jūras negadījumu un incidentu izmeklēšanas jomā.

Jūras negadījumu izmeklēšanas nodaļa pārstāv TNGIIB Eiropas Jūras drošības aģentūrā (EMSA), kā arī reprezentē TNGIIB Starptautiskajā jūras negadījumu izmeklēšanas forumā (MAIIF) un Eiropas jūras negadījumu izmeklētāju starptautiskajā forumā (EMAIIF).

Jūras negadījumu izmeklēšanas nodaļa uztur un ievada informāciju Eiropas Jūras negadījumu informācijas platformā (EMCIP).

Nepieciešamības gadījumā Jūras negadījumu izmeklēšanas nodaļa izmeklēšanā pieaicina ekspertus no VAS "Latvijas Jūras administrācija" (LJA) un citām ar jūrniecību saistītām institūcijām (piem, Latvijas Jūras akadēmijas, NBS JSF Krasta apsardzes dienesta, biedrības "Latvijas Zēģelētāju savienība").

Jūras negadījumu izmeklētāji regulāri papildina savas zināšanas, apmeklējot kvalifikācijas celšanas kursus vai daloties ar pieredzi ar citu izmeklēšanas biroju izmeklētājiem.

Birojs ir noslēdzis vienošanās ar Lielbritānijas, Vācijas, Francijas un Igaunijas drošības izmeklēšanas iestādēm, lai nepieciešamības gadījumā šīs iestādes veiktu tehnisko ekspertīzi cietvielām, naftas produktiem, kā arī veiktu balss ierakstu atšifrēšanu jūras negadījumu izmeklēšanas ietvaros.

Mērķis

Darbības virziena mērķis:

kvalitatīvi un iespējami ātri izmeklēt jūras negadījumus un incidentus, kuros ir iesaistīts Latvijas Kuģu reģistrā reģistrēts kuģis, negadījumus un incidentus, kas notiek Latvijas Republikas teritoriālajā jūrā vai iekšējos ūdeņos, kā arī negadījumus, kuros Latvijas Republika ir pamatoti ieinteresētā valsts;

noskaidrot un analizēt jūras negadījumu un incidentu cēloņus, lai uzlabotu jūras transporta drošību.

Uzdevumi Jūras nodaļai mērķu sasniegšanai plānošanas periodā:

sagatavot vienošanās par sadarbību projektus un savstarpējās palīdzības līguma projektus ar Baltijas jūras reģiona valstu izmeklēšanas iestādēm – Polijas un Lietuvas izmeklēšanas iestādēm;

izmeklēt jūras negadījumus un jūras incidentus kuģošanas drošības jomā, izstrādāt drošības rekomendāciju un uzturēt agrīnas drošības brīdinājumu sistēmu EMSA EMCIP ietvaros;

pārstāvēt valsts intereses atbilstoši kompetencei un sadarboties ar Eiropas Savienības institūcijām, starptautiskajām institūcijām un trešajām valstīm jūras negadījumu un incidentu izmeklēšanas jomā;

piedalīties Eiropas Jūras Drošības Aģentūras (turpmāk – EMSA) rīkotajos izmeklētāju kvalifikācijas celšanasursos un citu Eiropas valstu izmeklēšanas iestāžu tīkla sanāsmēs pēc EMSA, MAIIF, EMAIIF grafika;

kompetences ietvaros veicināt Latvijas statusa saglabāšanu Parīzes saprašanās memoranda par ostas valsts kontroli (PMoU) Baltajā sarakstā, ieviešot starptautiskās prasības;

izveidot sadarbību ar valsts augstākajām mācību iestādēm (Latvijas Universitāti, Rīgas Tehnisko universitāti, Latvijas Jūras akadēmiju) par:

- ekspertu iesaistišanu izmeklēšanas procesā (piemēram, kuģu inženieri, materiālu pretestības inženieri);

- laboratorisko pētījumu un testu veikšanu.

Iesaistītās sadarbības iestādes

NBS JSF Krasta apsardzes dienests

Valsts robežsardze

Valsts policija

Nacionālie Bruņotie spēki

Ostu pārvaldes

VAS „Latvijas Jūras administrācija”

Starptautiskās klasificēšanas sabiedrību apvienības (IACS) atzītās organizācijas

Jūrniecības nozares NVO:

Latvijas ostu asociācija

Latvijas mazo ostu asociācija

Latvijas Kuģu apkalpju komplektēšanas kompāniju asociācija

Latvijas Kuģu brokeru un aģentu nacionālā asociācija

Latvijas Kuģu īpašnieku asociācija

Latvijas Jūrniecības savienība

TNGIIB darbības spēju izvērtējums

 [Darbības stratēģija](#)

<https://www.taiib.gov.lv/lv/darbibas-strategija>